

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. C.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle
o składki ubezpieczeniowe,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11
października 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 27 października 2022 r., sygn. akt III AUa 897/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.
(AGM)

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, wyrokiem z dnia 27 października 2022 r., oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Jaśle od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 21 czerwca 2021 r., zmieniającego decyzję pozwanego z dnia 18 marca 2021 r. i ustalającego, że wnioskodawca A. C. nie jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia: społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od października 2013 r. do marca 2015 r.

W okresie od 1 lutego 2012 r. do 23 sierpnia 2013 r. wnioskodawca był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem słowackim. Decyzją z dnia 21 października 2013 r. słowacka instytucja zabezpieczenia społecznego stwierdziła, że po dniu 23 sierpnia 2013 r. dane ubezpieczenie wygasło. Pismem z dnia 18 marca 2020 r.

ZUS, Oddział w Jaśle poinformował wnioskodawcę, że od 24 sierpnia 2013 r. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Decyzjami z dnia 27 maja 2020 r. organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe, zdrowotne i Fundusz Pracy wnioskodawcy, podlegającego ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za okres od sierpnia 2013 r. do grudnia 2015 r. Na skutek wniesionego odwołania, Sąd Okręgowy w Rzeszowie, wyrokiem z dnia 21 września 2020 r. oddalił odwołanie.

Pismem z 25 stycznia 2021 r. organ rentowy zawiadomił wnioskodawcę o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a w dniu 18 marca 2021 r. wydał decyzję stwierdzającą, że wnioskodawca jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, istotna dla rozpoznawanej sprawy była treść art. 25 ust. 5f ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230), w myśl którego w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Oznacza to, że za datę zawieszenia biegu przedawnienia należności składkowych należy przyjąć datę wydania decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia, gdyż wydanie decyzji jest momentem „wszczęcia postępowania”, o którym mowa w przepisie art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a nie podjęcie czynności zmierzających do wydania takiej decyzji. Sąd Apelacyjny podzielił zapatrywania wyrażone przez Sąd Najwyższy w motywach wyroku z dnia 29 maja 2013 r., I UK 613/12, że wedle tego przepisu zawieszenie biegu terminu przedawnienia zależy od wszczęcia

postępowania o podstawę wymiaru składek lub obowiązek ich opłacenia i następuje z momentem wydania decyzji w tym przedmiocie, zaś prawomocność decyzji decyduje wyłącznie o zakończeniu stanu zawieszenia.

Pięcioletni termin biegu przedawnienia rozpoczął się w listopadzie 2013 r. i upływał w listopadzie 2018 r. Istota sporu w tym zakresie sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy norma z art. 24 ust. 5e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma zastosowanie do sytuacji, gdy zagadnienie wstępne będzie rozstrzygane przez inny organ bądź sąd instytucji słowackiej. Sąd Apelacyjny podniósł, że powołany przepis odnosi się jedynie do sytuacji, gdy wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd w porządku krajowym. Tym samym nie można się zgodzić z organem rentowym, że zawieszenie biegu przedawnienia nastąpiło w związku z wydaniem decyzji z 21 października 2013 r. przez słowacki organ rentowy decyzji o wygaśnięciu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego wnioskodawcy.

Skargę kasacyjną wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na występujące w sprawie zagadnienie prawne, polegające na rozumieniu występującego w art. 24 ust. 5e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznego sformułowania „inny organ”, a którego ustalenie prawidłowego zakresu zastosowania ma istotne znaczenie dla właściwego stosowania instytucji zawieszenia terminu przedawnienia składek w sytuacji prowadzenia postępowania wstępnego w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej. Przede wszystkim czy pojęcie „inny organ” należy ograniczyć jedynie do organów porządku krajowego czy też ma ono znaczenie szersze i dotyczy organów Państw Członkowskich Unii Europejskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Jeśli w sprawie powołano się na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to obowiązkiem wnoszącego skargę jest wykazanie, że: (-) po pierwsze, przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd

Najwyższy; (-) po drugie, musi to być zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw; (-) po trzecie, skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen; (-) po czwarte winien przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny do pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu.

Przy założeniu, że okres przedawnienia, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest liczony od dnia wymagalności należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne do dnia wydania decyzji zobowiązującej do zapłaty tej należności, a decyzja opiewa na okres od października 2013 r. do grudnia 2020 r., to pięcioletni termin biegu przedawnienia rozpoczął się w listopadzie 2013 r. i upływał w listopadzie 2018 r., ponieważ organ rentowy dopiero pismem z dnia 21 kwietnia 2020 r. zawiadomił, że wszczyna z urzędu postępowanie w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Trudno zgodzić się z twierdzeniem organu rentowego, że kwestię uprzedniego rozstrzygnięcia, jakiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego dana osoba podlega, należy uznać za zagadnienie wstępne, w rozumieniu art. 24 ust. 5e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż to zostało rozstrzygnięte decyzją z 21 października 2013 r. słowackiego organu rentowego o wygaśnięciu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego wnioskodawcy. Oznacza to, że objęcie wnioskodawcy krajowym system ubezpieczenia społecznego po tej dacie, legitymowało organ rentowy do wszczęcia postępowania w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Takie postępowanie organ wszczął dopiero w roku 2020. Opieszałość organu rentowego nie może być maskowana generowaniem zagadnienia prawnego, które w rzeczywistości sprowadza się do zwykłej wykładni prawa. Innymi słowy za pomocą powoływania się na istotne zagadnienie prawne nie można zwalczać dotychczasowego mechanizmu stosowania prawa, zwłaszcza jeśli jego wykładnia jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez sąd drugiej instancji. Należy bowiem pamiętać, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych

w art. 31 wskazuje, iż przepisy Ordynacji podatkowej mają odpowiednia zastosowanie do należności z tytułu składek. Artykuł ten, jak i art. 24 ust. 5e, znajdują się w rozdziale 3 ustawy – „Zasady ustalania stawek na ubezpieczenia społeczne”, co w ujęciu systemowym niweczy argument skarżącego o zupełnie innym charakterze norm prawa podatkowego i norm prawa zabezpieczenia społecznego. W obu przypadkach chodzi o wymagalność należności publicznych, o czym szeroko argumentowały orzekające w sprawie sądy.

Przedstawione argumenty skłaniają do konkluzji, że w sprawie nie wykazano przesłanki uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, dlatego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[SOP]

[ał]